

Goşguçy dostuma

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 23 январа, 2025
Goşguçy dostuma GOŞGUÇY DOSTUMA

Arist!

Sen hem hut Parnasa hyzmatkärlik eýleýärsiň!
Ylham aty Pegasy sen münmekligi oýlaýarsyň.
Howatyrly ýollar bilen kowalaşýaň şan-şöhrata,
Gazaply tankyda garşy söweşýäň, galyp gaýrata!

Arist, maňa ynansana, taşla galamdyr syýany,
Çeşme, tokaý, gamly gabry unut, görmersiň zyýany.
Yşk oduna köýen bolma: aýdymjyklaň döndi buza,
Dag başyndan gaýdaýmankaň, entek wagty, dolan yza,
Sensiz-de daş-töwerekde şahyrlar kän, ýene bolar.
Çap edýärler eserlerin, ýöne olar tiz undular.
Galmagal-u-gowgalardan birdenkä senen daşlaşyp,
Samsyklygyň goltugynda ol Minerwa Egidanyň*
Atasyna öwrüläýme ikinji »Tilemahidanyň«
Eýmengil sen hiç manysyz goşguçylaň ykbalyndan,
Ýürekbulanç, küde-küde şygyrlaryň pes halyndan.
Şahyrlara soňky nesliň öwgüsi tüýs adalatly,
Pind dagynda şöhrat güli bar welin, ol tiken otly.
Howatyr et şansyzlykdan! □ Habar ýetse Apollona
Dyrmaşanyň hakda seniň ylham dagy Gelikona,
Ýigrenç bilen buýra saçly başyn ýaýkap oturmazmy,
Eli çygar çybykly ol sylagyňy ýetirmezmi?

Ýeri, niçik? Gaşyň çytýaň: görýän, sen jogaba taýýar;
»Bes edeli □ diýärsiň maňa □ artykmaç söz nämä derkar?
Düwdümi men ýüregime, dönmen yza, ondan geçdim,
Bilip goý, düşdi bijäme, şahyrlygy saýlap-seçdim.
Goý, men hakda islänini diýibersin bütin älem,
Sögünseň-de, gygyrsaň-da, barybir, men şahyr hälem».

Arist, ondan şahyr bolmaz, birki setir düzen bilen,

Syýa baryn edip zaýa, kagyz ýüzün çyzan bilen.
Edil Witgenşteýniň Napoleony ýeňşi ýaly,
Oňat şygry ýazjak bolsaň, çorba sowatgyn mazaly.
Dmitriýew, Derfawin hem Lomonosow □ Russiýanyň
Ölmez-ýitmez aýdymçysy, ar-namysy, şöhrat-şany □
Aňlanlara akyl berýär, halypadyr olar bize,
Dünýä inip, kän kitaplar ýiter gider, ilmez göze!
Bilip goýsun Bibrus bilen Rifmatow hem Grafow-da:
Boş, manysyz eserleri çüýräp ýatyr Glazunowda;
Hiç kes bakmaz bularyň şol samahylly sözlerine,
Nälet baryn okap, Feb hem tagma basar ýüzlerine.

Goý, hamana, dyrmaşypsyň Pind dagyna aman-esen,
Öz-özünüň şahyr diýip atlandyrşyň dogry eken:
Şonda welin hemme kişi höwes eýläp, okar seni,
Ham-hyýalyň çuň kölünde ýüzýän bolma, diýsem göni.
Şahyrlygyň üçin seniň, derýa bolup, baýlyk bary
Akar durar, akar durar diýip mydam öýüň sary,
Şahyr ýatyp, iýip-içip, kemdesligi terk etjeksiň.
Gadyrdan dost, ýazyjylar baý däldir seň diýşiň ýaly.
Ýok olaryň mermer köşgi, bihasap kän baýlyk, maly,
Sandyklary sap gyzyldan däldir asla hyryn-dykyn,
Çerdaklardyr ýerzeminler, mydar etmek bolsa-da kyn,
Olar üçin köşgi-eýwan hem zallardyr.
Şahyrlary öwýär hemme, ekleýän bir ƒurnallardyr.
Ürdümikän, bagt guşy gonmaz olaryň başyna;
Gelşi ýaly ötdi Russo, kepen örtünmän daşyna;
Kamoens görüp görgi, gedaýlara hemra boldy,
Kostrow hem bir çerdakda at-dereksiz, gül dek soldy,
Bolmady hiç howandary □ ýat kişiler depin kyldy,
Durmuşlary gamdan doly, şöhrat bolsa düýşde güldi.

Görýän welin, indi biraz oturýarsyň, oýlanýarsyň,
Diýýäň:

»Neçüýn beýle hemmä gazap bilen sen garýarsyň?
Öwran-öwran çintgeýärsiň, göýä täze bir Ýuwenal,
Gep urýarsyň şygry hakda, öwüt berýäň, bu ne ahwal?

Ylham bilen gaharlansyp, ondan edip öýke-kine,
Tükeniksiz şygyr bilen akył satjak bolýaň ýene.
Kelläň beri ýerindemi? Näme boldy, aýtsana!»
Arist, gepiň küle ýeri, jogabym şu meniň saňa:

Bar ekeni bir obada saç-sakgaly gar mysaly,
Ýaşy gaýdan bir ruhany (gezermiş eli hasaly).
Goňşy-golam, бүтін oba oňa hormat goýar eken.
Tüýs akyldar saýyp ony, hemme kişi söýer eken.
Bir gezek ol toý ýerinde şerap eýläpdir.
Göteren meý käseleri gojany serhoş eýläpdir.
Toýdan çykyp, öýlerine gelýän wagty agşamara,
Daýhanlaryň birtopary sataşypdyr akyldara:
»Tagsyr, mydam diýersiňiz: »Arak içmek külli günä».
Biz-ä siziň sözüňize ynanardyk, indi bu nä?...»
Diýipdir ol: »Çykmaweriň buthanada diýenimden,
Eden işim asla etmäň, datmaň içen-iýenimden».

Dile geldi □ bile geldi, jogabymy diýsem ynha;
Islemeyän sähelçe hem aklanmagy özüm tenha.
Bagtlydyr, eger-de kim şygyr bilen iş salyşman,
Geçirse öz ömrüni hoş, ýüz köýlere başyn goşman.
Oda ýazyp, furnallaryň birem ýükün ýetirmese,
Eksprompt diýen bolup, hepbedroýy oturmasa!
Parnasyň çür depesine bir gezegem seýl etmese,
Tükeniksiz ylham gözläp, Pegas hiç meýl etmese.
Galam tutan Ramakow-da asla gorkunç däldir oňa;
Gulagy dynç, sebäbi hem, şahyr däl ol, diýsem saňa.

Bes edeýin wagty barka, gorkýan seni irizmekden,
Käýinç, igenç ýagdyryp men, gaharyňy örüzmekden.
Gadyrdan dost, indi saňa edil gepiň tūmmek ýeri,
Taşlarmysyň tūýdügiňi, ümsüm bormuň, diý sen, ýeri?..
At gazanmak oňat, ýöne dynç ýaşamak gowy ondan,
Oýlan-da, sen bary hakda, el üzmegin birisinden.

Terjime eden: Ýagmyr PIRGULYÝEW.

* Ýagny mekdebiň (A. S. Puşkiniň belligi). Goşgular